

چکیده مقالات

چهارمین کنگره تاریخ‌دانان ایران

(آینده رشته قاریخ در ایران)

یکم و دوم آذرماه ۱۳۹۶

دانشگاه فردوسی مشهد

دانشکده ادبیات و علوم انسانی دکتر علی شریعتی

چکیده مقالات چهارمین کنگره تاریخ دانان ایران
۱ و ۲ آذرماه ۱۳۹۶

چکیده مقالات چهارمین کنگره تاریخ دانان ایران

به کوشش: دکتر محمد تقی ایمانپور - علی باعذر دلگشا

و براستار علمی و ادبی: دکتر جواد عباسی

طراح جلد: نعیا کریمی

صفحه آرا: اسفندیار محرابی

تاریخ چاپ: آبان ۱۳۹۶

شمارگان: ۲۰۰ جلد

دانشگاه فردوسی مشهد

دانشکده ادبیات و علوم انسانی دکتر علی شریعتی

۴۹	افزایش اثربخشی تحقیقات تاریخی در ایران (مطالعه موردنی پژوهش‌های تاریخی و مساله پیشرفت) محمد سلامی‌زاده
۵۰	جایگاه مطالعات جغرافیای تاریخی در فهم تحولات سیاسی امروز: مطالعه موردنی، موقعیت جغرافیایی و سیدفرهاد سیداحمدی زاویه
۵۱	دانستنی‌های تاریخی یا اندیشه‌ورزی تاریخی؟ (گامی در جهت کاربردی کردن تاریخ) حسن شادبور
۵۲	مفهوم تاریخ در ایران مدرن: دوران حکومت پهلوی و جمهوری اسلامی ایران حسن شکرزاده
۵۳	تدوین برنامه درسی آموزش تاریخ در دانشگاه فرهنگیان: اهداف و انتظارات نصرالله صالحی
۵۵	هزمنوی رسانه‌ای و ظهور شبه تاریخها نازیم صفائی
۵۶	استارت آپ در تاریخ، فرصتی جدید در کسب و کار علوم انسانی علی صمدی جوان
۵۷	بازنگری در برنامه‌های درسی و ایجاد رشته‌های جدید به مشابه راهکارهای کارآمدسازی رشته تاریخ جواد عباسی
۵۸	آثار رافقی: تجربه‌های موفق از پیوند میان تاریخ و جامعه در مصر معاصر مریم عزیزیان
۵۹	تأثیر اماکن و فضاهای اجتماعی بر آموزش‌های عمومی تاریخ در گذشته، حال و چشم‌اندازهای آینده محمد رضا عسکرانی
۶۰	بررسی جایگاه تذکره‌ها در تاریخ‌نگاری اجتماعی (با تأکید بر دوره صفویه) بدرالسادات علیزاده مقدم
۶۱	بازخوانی تاریخ سیاسی و تاریخ اجتماعی زینب عیوضی
۶۲	بررسی برنامه درسی ارائه شده برای دانشجویان تاریخ در پنج دانشگاه برتر دنیا در سال ۲۰۱۷ مریم قانونی، شهرزاد عنایتی
۶۳	تقدم تاریخ فرهنگی بر تاریخ سیاسی علی قربانیور دشتکی
۶۴	تاریخ یا مطالعات شرقی؟ ضرورت‌ها و راهکارهای تحول بنیادین در رشته تاریخ قاسم قریب
۶۵	آموزش تاریخ محلی در مدارس؛ فرصت‌ها، چالش‌ها و راهکارها جلیل قصایی گزکوه، ابوالفضل اسکندری فاروجی
۶۶	آسیب‌شناسی پژوهش‌های تاریخی در ایران (نگارش تاریخ بی‌ضابطه) حمدید کاویانی یوبا

آثار رافعی؛ تجربه‌ای موفق از پیوند میان تاریخ و جامعه در مصر معاصر

مریم عزیزان

استادیار گروه تاریخ، دانشگاه فردوسی مشهد

چکیده

در فاصله‌ی سال‌های ۱۹۱۹-۱۹۵۲م، گروه‌های مختلف سیاسی و دانشگاهی مانند دربار، احزاب ملی گرا و گروه تاریخ دانشگاه قاهره، آثار بسیاری را در زمینه تاریخ مصر تولید کردند. به رغم ادعای همه این گروه‌ها مبنی بر علمی بودن و بیان حقایق تاریخی، این نوشته‌های ملی گرایان حزبی و در رأس آنها عبدالرحمن رافعی بود که بیشترین طرفدار را در متن جامعه به ویژه جوانان به دست آورد. چرا کتاب‌های رافعی با وجودی که او یک مورخ آکادمیک نبود، به محبوب‌ترین آثار تاریخ مصر مدرن تبدیل شد و چندین بار نیز تجدید چاپ شدند؟ این مقاله قصد دارد در پرتو بافت اندیشه‌گانی مصر این دوره، نقش و جایگاه رافعی را در ایجاد پیوند موفق میان تاریخ و نیاز جامعه برسی کند.

نتایج نشان می‌دهد نیاز روزافزون جامعه به ویژه جوانان مصری به آزادی کشور از سلطه بریتانیا، پرسش‌هایی را پرآمون تاریخ مصر مدرن ایجاد کرده بود. در میان پاسخ‌ها و روایت‌های گروه‌های مختلف و رقیب، رافعی روایتی خواندنی، متفاوت و یکپارچه از تاریخ مصر ارائه کرد. روایت ملی گرایانه او به نیاز بسیاری از مصریان در زمینه آگاهی تاریخی و احساس غرور ملی پاسخ می‌داد.

واژه‌های کلیدی: مصر، ملی گرایی، تاریخ‌نویسی، عبدالرحمن رافعی، قرن بیستم.